1585 cat

SANCTISS. D. N.
SIXTI PAPÆ V.
DECLARATIO

Contra Henricum Borbonium aſſertum Regem Nauarræ, & Henricum item Borbonium, prætenſum Principem Condenſem Hæreticos, eorumque poſteros & ſucceſſores: Ac liberatio Subditorum, ab omni fidelitatis & obſequij debito.

SIXTVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

AB IMMENSA æterni Regis potentia beato Petro, eiúſque ſucceſſorib9 tradita auctoritas omnes terrenorũ Regum, & Principum ſupereminet poteſtates, ſtabilíque in petra conſiſtens, nec vllis aduerſantibus, vel etiam ſecundis flatibus à recto deflexa, inconcuſſa profert in omnes iudicia; & ne diuinæ maximè leges violentur, ſumma ope prouidet, & ſi quos ordinationi Dei reſiſtentes inuenit, ſeueriore hos vindicta vlciſcitur, & quàmuis potentiores de ſolio deiiciens, veluti ſuperbiẽtis luciferi miniſtros ad infima terræ deturbatos proſternit. Quare pro incumbenti nobis Eccleſiarum omnium, po-

pulorum, ac gentium solicititudine, vt animarum saluti in primis prospitiatur, & non solum famulatus nostri, sed etiam omnia futura tempora impiis, ac detestādis monstris purgata cunctis Christiani Orbis partibus pacem afferant, & quietem, & præsertim amplissimo Galliæ Regno, in quo Christiana Religio omni tempore ita viguit; tantáque Regū illius pietas, fides, ac deuotio, tot in Romanam Ecclesiam merita extiterunt; vt ij iure optimo gloriosissimum Christianissimi cognomen ob ea sint consecuti; ac etiam ne nos de neglecta officij nostri cura vnquam apud Deum argui possimus, arma militiæ nostræ, quæ non carnalia sunt, sed potentia Deo in destructionem munitionum nunc contra duos potissimum iræ filios, Henricum Borbonium quondam Nauarræ Regem, & Henricum item Borbonium olim Principē Condensem exercere compellimur. Ille enim quondā Rex,

Caluini errores, atque hæreſes etiam ab ineunte adoleſcentia ſecutus eſt, pertináxque earum patrocinium tandiu exercuit, quoad claræ mem. Caroli Noni Francorum Regis, & chariſſimæ in Chriſto filiæ Catharinæ Reginæ eius matris pientiſſimæ, atque etiam dilecti filij noſtri Caroli tit. s. Chryſogoni preſbyteri Cardinalis Borbonij patrui ſui, & Ludouici Mõpenſerij Ducis, piis frequentibuſque hortationibus, apertiſque eximiæ virtutis ac doctrinæ Theologorum demonſtrationibus ad fidem Catholicã & Apoſtolicam Romanam (vt exiſtimabatur) cõuerſus, hæreticas omnes contra fidẽ Catholicam opiniones Pariſiis publicè in Eccleſia damnauit, anathematizauit, & abiurauit, fidémq; ipſam Catholicam expreſſè profeſſus eſt; datiſque ſubinde ſuis ad fe. re. Gregorium Papam XIII. prædeceſſorem noſtrum literis, quibus eundem prædeceſſorem ſupremum Catholicæ Eccle-

siæ caput iam agnoscens, ipsum supplex deprecabatur, vt pœnitentiæ, conuersionis, & obedientiæ suæ confessionem acceptam habere, & anteactorum veniam, remissionisque gratiam cōcedere dignaretur, firmiter promittens se fidem ipsam Catholicam perpetuò integrè, ac inuiolatè seruaturum. Quibus literis, vt potè Regiis idem prædecessor credens, & paternæ charitatis visceribus commotus, ac etiam grauissimo Regis, Reginæ matris, Cardinalis & Ducis prædictorū de huiusmodi conuersione testimonio adductus, illum ipsum præteritos errores confitentem, veniámque humiliter petētem à crimine hæresis, & à censuris Ecclesiasticis propterea incursis absoluit, & in gremiū Sanctæ matris Ecclesiæ communionémque fidelium admisit, omni inhabilitate ab eo sublata. Quin etiam vt arctiori, & firmiori vinculo ligaretur, cum eo, & Margarita dicti Caroli Regis sorore,

quæ ex illa Christianissima stirpe nata, atque alta facilè maritum in officio, & Religionis Catholicæ obseruãtia contineˆre posse sperabatur, dispẽsauit, vt non obstantibus impedimentis tertij, & aliorum forsan inter eos graduum consanguinitatis, & cognationis spiritualis, matrimonium inter se contrahere possent, prout in facie Ecclesiæ contraxerunt; excursísque deinde aliquot mensibus, ille Ioannẽ Duratij Dominum Oratorem suum, qui nomine suo de pœnitentia, conuersione, fide, & constantia sua in sedis Apostolicæ cõspectu spõderet, ad dictum prædecessorem delegauit; habitóque pro eo publico, solemníque in aula Regia de more cõsistorio, in consessu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Prælatorúmque, & aliorum frequentissimo concursu, professis omnibus supradictis, idem Henricus tanquam Rex recens ad fidem conuersus, & vt Catholicus admissus est, tota Vrbe

exultante, & ingentes Deo de conquisita & inuenta oue gratias agente. Sed ille, vt erat vario & inconstanti animo, hud multò post à Catholica fide, & debita erga sedem Apostolicam obedientia, cæterisque à se expressè, & cum iuramento professis deficiens, atque in eo, quo prius erat, cœno reuolutus, à Rege Christianissimo clam se subducens, collectóque in loco ab ipsius Regis aula satis remoto, quàm potuit copioso hæreticorum sceleratorum, aliorúmque id genus impiorum hominum numero, ibi ea omnia, quæ de Caluinismi detestatione, hæresum omnium abiuratione, ac Romanæ fidei Catholicæ & Apostolicæ professione antea fecerat, palàm reuocauit, testificans, se Caluinismum ipsum profiteri, prout professus est, eique hæresi pertinaci, & obdurato animo semper adhæsit; & in ea hucusque viuens, sæpius hæreticos perduelles, ac seditiosos (quorum

caput,

caput, dux, & propugnator in Gallia, & etiam exterorum hæreticorum accerrimus fautor semper fuit) ad arma contra prædictum Carolum, ac etiam charißimum in Christo filiū nostrum Henricum Francorum Regem Christianißimum, tametsi eum vt Regem, ac Dominum suum colere, vt sororium amare, & sequi debebat, omnis scilicet officij, ac pietatis immemor, aduersus ipsum, & reliquos Catholicos omnes concitauit; infestissimos exercitus, accitis etiam externarum nationum hæreticis contraxit; à quibus omnia passim loca cruentis piorum hominum cædibus fœdata, sacra Dei templa temerata & direpta, Sacerdotes, & viri religiosi cruciatibus trucidati sunt: oppida præterea, & munitiones Catholicorum partim insidijs, partim vi, & armis occupauit, & in eis Catholicæ Ecclesiæ ritus prohibuit, ac sustulit; ministros, & concionato-

res hæreticos constituit, Ciues & Incolas ad eandem impietatem capessendam minis, verberibúsque coëgit. Sed ne hæc quidem satis sibi esse existimans, inter alios, intimum quendam suum nefarijs artibus suis instructum, extra Galliæ fines ad diuersa loca misit, per quem cum primarijs hæreticis impia consilia sua communicauit, eorúmque vires, & arma contra Religionem Catholicam, & Romani Pontificis potestatem prouocauit; conciliabula quoque hæreticorum in diuersis Prouincijs habenda curauit; quorum nonnullis (dum iniquissima illa fœdera contra fidem Catholicam, ac præsertim contra Ecclesias, Clerũ, & vniuersos Catholicos Regni Frãciæ tractabantur) ille nõ solum interfuit, sed etiam præfuit: Henricus vero Borbonius Princeps Condensis, vtróq; parente hæretico genitus, cũ illi exitialia Caluini dogmata, eorúmq; administros pertina-

citer in omni vita fouissent, eorũdem patris, ac matris secutus hæreses, consimilia facinora etiam adolescens perpetrauit: deinde eadem illa, qua alter Henricus, opera, viam veritatis pœnitentia, & humilitate cordis quantum coniici potuit, arripiens, detestatísque pariter, & abiuratis publicè omnibus hæreticorum erroribus & deliramẽtis, fidem Catholicam, vt præfertur, professus est. Quibus ad eundem Pontificem perlatis, ac etiam pro eo similibus precibus porrectis, ipse prædecessor illum, ac etiam quondam Mariam Cliuensem prætensam coniugẽ suã, eodem tunc hæresis crimine infectam, simili modo pœnitentem, detestantem, ac profitentem ab hæresi & censuris huiusmodi absoluit, eósque in gremium Catholicæ Ecclesiæ, fideliúmque consortium recepit; quinetiam ex paternæ charitatis abundantia, cum eis, vt non obstante impedimento secundi gradus consanguini-

tatis, quo inuicem tenebantur, matrimonium inter se contrahere possent dispensauit. Sed ille paulò post ad pristinam impietatem rediens, deterrimámque illam viam, quæ signata, & impressa erat vestigiis quondam Ludouici Condensis patris sui impiissimi Catholicæ Ecclesiæ persecutoris ingressus, eisdémque vestigiis insistens, se quoque hæreticorum ac conscelleratorum hominum dicti Regni Galliæ Ducem, ad defensorem, bellorúmque ciuilium, ac seditionum auctorem præstitit; militum hæreticorum exterorum copias in Galliam transduxit, Vrbes & oppida expugnare tentauit, Templa euertit, sacra violauit & populatus est, Sacerdotes indignis modis necauit; ministrósque impietatum substituens, peruersam illorum doctrinam publicari, & custodiri iussit; & denique omne feritatis & sæuitiæ genus, tam in Dei ministros, quàm in cæteros Catholicæ fidei cultores exer-

cuit. Quæ omnia cum manifesta, publica, & notoria sint, cúmque nobis plenè, & legitimè constet, præsertim ex processu tempore eiusdem fe. re. Gregorij Papæ prædecessoris nostri confecto, & aliis quàmplurimis documentis, & grauißimis testimoniis, Henricum quondam Regem, & Henricum Condensem prædictos notorij, & inexcusabilis criminis hæresis, & in hæresim relapsus, atque etiam hæreticorum fautoriæ reos existere; Nos gladium vindictæ contra eos pro officij nostri debito exerere coacti, vehementer indolemus, quòd illum in hanc prolem detestabilem, ac degenerem inclytæ Borboniorum familiæ, in qua spectatæ Religionis candor, & virtutis decus, ac in sedem Apostolicam obseruantia omni tempore emicuit, pro his sceleribus conuertere debeamus. Itaque in præcelso hoc solio & in plenitudine potestatis, quàm ipse Rex Regum, &

Dominus dominantium, licet nobis indignis tribuit, constituti, auctoritate Dei omnipotētis, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, & nostra, ac de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, pronūciamus, & declaramus Henricum quondam Regem, & Henricum Condensem supradictos fuisse, & esse hæreticos, in hæreses relapsos, & impœnitentes, hæreticorum quoque duces, fautores, & defensores manifestos, publicos, & notorios, sicq; læsæ Maiestatis diuinæ reos, & orthodoxæ fidei Christianæ hostes, adeò vt nulla poßint se tergiuersatione, aut excusatione defendere, ac proinde eos damnabiliter incurrisse in sententias, censūras, & pœnas sacris canonibus, & constitutionibus Apostolicis, legibúsque generalibus, & particularibus contentas, ac hæreticis relapsis, & impœnitentibus debitas, & specialiter eosdem fuisse, &

esse ipso iure priuatos, Henricum quondam Regem, videlicet prætenso Nauarræ Regno; illiúsque parte, quam adhuc obtinuit, necnon Bearni; alterum verò Henricum, Condensi, & vtrúmque, eorúmque posteros omnibus, & quibuscúnque aliis Principatibus, Ducatibus, Dominiis, Ciuitatibus, & locis, feudísque, & bonis etiam emphyteoticis, & successionibus, necnon dignitatibus, honoribus, muneribus, & officiis, etiam Regiis, ac iurisdictionibus, & iuribus, quæ de facto detinent, & ad quæ ius quomodolibet habuerunt, seu prætendunt, eosdémque propterea se illis reddidisse indignos; ac fuisse, & esse inhabiles, & incapaces ad illa retinenda, & alia huiusmodi in posterum obtinenda. Ac pariter eos ipso iure priuatos, & incapaces, ac inhabiles ad succedendum in quibuscunque Ducatibus, Principatibus, Dominiis, & Regnis, ac specialiter in Regno Franciæ, in quo

tot atrocia, & nefaria crimina patrarunt, ac Regno ipsi annexis dominiis, iurisdictionibus, & locis, cæterísque omnibus bonis, & rebus prædictis, & ad illa aliàs quomodocunque acquirendum, prout etiam ex abundanti, & inquantum opus est, nos illos, illorúmque posteros priuamus in perpetuum, videlicet Henricum quõdam Regem Regno Nauarræ, & illius parte, ac Bearni, & alterum Henricum Condensi, ac vtrunque, & eorum posteros aliis Principatibus, Ducatibus, Dominiis, Feudis, ac cæteris omnibus bonis, & rebus; necnõ iure succedendi & acquirendi, aliísque prædictis vniuersis, & singulis: Ac etiam in perpetuũ inhabilitamus eosdem, eorúmque posteros ad illa, & ad successionem in quibusuis Principatibus, Ducatibus, Dominiis, Feudis, & regnis, & signanter in Franciæ Regno, & illi annexis omnibus supradictis, supplentes omnes

iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Quin etiam Proceres, Feudatarios Vassallos, Subditos, & Populos Regnorum Ducatuū, Principatuum, & aliorum Dominiorum praedictorum, etiam alium superiorem non recognoscentes, ac caeteros omnes, qui illis quomodocunque iurauerunt, à iuramento huiusmodi, ac omni prorsus Dominij, fidelitatis, & obsequij debito perpetuò absolutos esse, prout nos illos omnes tam vniuersè, quàm singulatim, auctoritate praesentium absoluimus, & liberamus; Praecipimúsque & interdicimus eis vniuersis & singulis, ne illis, eorum vè monitis, legibus & mandatis audeant obedire: qui secus fecerint, eos excommunicationis sententia innodamus eo ipso. Caeterum eundem charissimum in Christo filium nostrum Henricum Francorum Regem Christianissimum per viscera misericordiae Iesu Christi hortamur, rogamus, ac

etiam monemus, vt memor præstantissimæ fidei, & religionis Regum maiorum suorum, quam quasi hæreditatem longè ipso Regno potiorem ab eis accepit, memor etiam illius iuramenti, quod in eius coronatione de exterminandis hæreticis solemniter præstitit, auctoritate, potestate, virtute, atque animi magnitudine verè regia ad executionem tam iustæ huius sententiæ nostræ incumbat, vt scilicet in hoc quoque gratum se omnipotenti Deo exhibeat, & matri suæ Ecclesiæ obsequium debitum persoluat. Præterea omnibus venerab. fratribus nostris Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis per Regnum Franciæ, Nauarræ Bearni, & alia prænominata loca constitutis in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, vt cum primùm harum literarum exempla ad eorũ manus peruenerint, illa publicari faciant, & quantum in ipsis erit, ad effectum perduci curent.

Volumus autem, quòd eædem præsentes nostræ literæ ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum, & in acie Campi Floræ de Vrbe, vt moris est, affigantur, & publicentur; quódque earum exemplis etiam impressis, ac Notarij publici manu, & prælati Ecclesiastici, eiusvè Curiæ sigillo obsignatis eadem prorsus fides in iudicio, & extrà illud vbique gentium habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ pronūciationis, declarationis, priuationis, in habilitationis, suppletionis, absolutionis, liberationis, præcepti, interdicti, innodationis, hortationis, rogationis, monitionis, mandati, & voluntaris infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud ſanctum Marcum Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quingenteſimo Octogeſimo quinto, Quinto Idus Septembris, Pontificatus Noſtri Anno Primo.

A: de Alexijs.

 Ego Sixtus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*
*
* Ego Io. Antonius Epiſcopus Tuſculanus Card. Sancti Georgij.
*
*
*

* M. Sitticus Card. ab Altaemps.
* Ego Inn. Aualus Card. de Arag.
* Ego P. Card. Sanctacrucius.
* Ego Gulielmus Sirletus Card.
* F. Michael Bonellus Card. Alex.
* Ego Ludouicus Card. Madrutius.

* Ego Nicolaus Card. Senonensis.
* Iul. Anct. Sanctorius Card. S. Seuerinę.
* P. Card. Cæsius.
* Ego Hier. Card. Rust:
* Io. Hier. Card. Albanus.
*
* P. Card. Deza.
* Ego Ant. tit. SS. Io. & Peuli Card. Carafa.
* Io. Ant. Card. SS. Quattuor.
* Ego Io. Bap. Card. S. Marcelli.
*
*
*
*
*
*
* Ego Aug. Card. de Veronę.
* Ego Vin. Card. Montis Regalis.
*
* M. Card. S. Stephani
* Scipio Card. Lancellotus.
*
* Ferd. Card. de Medicis:
* Phil. Vast. Card. Cam.
*
*
* Ego Vincentius Card. Gonzaga
* Ego Franciscus Card. Sfortia S. Nicolai.
*
* Alexander Card. de Montealto.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, indictione decima tertia, Die vero vigesima prima mensis Septembris, Pontificatus sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ Quinti Anno primo, Retroscriptæ literæ affixæ, & publicate fuerunt in Basilica Principis Apostòlorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ per nos Hieronimum Lucium, & Nicolaum Taglicttam sanctiss. D. N. Papæ Curs.

Io. Andrea PaniZZa
Mag. Curs.